

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 96/9/EY,
annettu 11 päivänä maaliskuuta 1996,
tietokantojen oikeudellisesta suojasta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan ja sen 66 ja 100 a artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat, että

- (1) kaikkien jäsenvaltioiden voimassa olevassa lainsäädännössä ei tällä hetkellä riittävästi suojata tietokantoja; sielläkin, missä suojaa annetaan, sen edellytykset on määritelty eri tavoin,
- (2) tällaiset tietokantojen oikeudellista suojaa koskevat erot jäsenvaltioiden lainsäädännössä vaikuttavat välittömästi ja kielteisesti yhteismarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan tietokantojen osalta ja erityisesti luonnollisten henkilöiden sekä oikeushenkilöiden vapauteen tarjota tietokantoihin liittyviä tavaroita ja palveluja onlinepalveluna yhdenmukaisen oikeudellisen järjestelmän mukaisesti koko yhteisön alueella; on olemassa vaara, että kyseiset erot voivat kasvaa, kun jäsenvaltiot antavat uutta, tätä yhä kansainvälisemmäksi muuttuvaa alaa koskevaa lainsäädäntöä,
- (3) olemassa olevat erot, joilla on yhteismarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa vääristävä vaikutus, on poistettava ja uusien erojen syntyminen estettävä, kun taas eroja, jotka eivät merkittävästi haittaa yhteismarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa tai

tietopalvelumarkkinoiden kehittämistä yhteisössä, ei tarvitse poistaa tai estää syntymästä,

- (4) tietokantojen tekijänoikeudellinen suoja on jo olemassa eri muodoissa jäsenvaltioiden lainsäädännössä tai oikeuskäytännössä; tällaiset henkiseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet, joita ei ole yhdenmukaistettu, voivat muodostaa esteitä tavaroiden ja palvelujen vapaalle liikkuvuudelle yhteisön alueella niin kauan kuin suojan soveltamisessa ja edellytyksissä on olemassa eroja jäsenvaltioiden lainsäädännössä,
- (5) tekijänoikeus on tietokantojen tekijöiden yksinoikeuksien asianmukainen muoto,
- (6) muut lisätoimenpiteet ovat kuitenkin tarpeen tietokannan sisällön luvattoman kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön estämiseksi vilpillistä kilpailua koskevan yhdenmukaisen järjestelmän tai alaa koskevan lainsäädännön puuttuessa,
- (7) tietokantojen luominen vaatii huomattavia inhimillisiä, teknisiä ja taloudellisia voimavaroja, kun taas niiden kopiointi ja niihin pääsy on huomattavasti halvempaa kuin niiden itsenäinen kehittäminen,
- (8) tietokannan sisällön luvaton kopioiminen ja/tai uudelleenkäyttö ovat toimia, joilla voi olla vakavia taloudellisia ja teknisiä seurauksia,
- (9) tietokannat ovat arvokas väline yhteisön tietopalvelumarkkinoita kehitettäessä; tämä väline on hyödyllinen myös monella muulla alalla,
- (10) kaupan ja teollisuuden eri aloilla vuosittain syntyvien ja käsiteltävien tietomäärien voimakas kasvu yhteisön alueella kuten muuallakin maailmassa edellyttää investointeja kehittyneisiin tietojenkäsittelyjärjestelmiin kaikissa jäsenvaltioissa,
- (11) tietokanta-alalla tehtyjen investointien määrissä on tällä hetkellä suuria eroja niin eri jäsenvaltioiden välillä kuin yhteisön ja tärkeimpien kolmansien, tietokantoja tuottavien maiden välillä,
- (12) tietojen käsittelyn ja muistissa säilyttämisen uusiin järjestelmiin ei investoida yhteisössä toivotulla tavalla niin kauan kuin siltä puuttuu vakaa ja yhdenmukainen oikeudellinen järjestelmä tietokantojen valmistajien oikeuksien suojaamiseksi,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 156, 23.6.1992, s. 4 ja EYVL N:o C 308, 15.11.1993, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 19, 25.1.1993, s. 3

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto annettu 23 päivänä kesäkuuta 1993 (EYVL N:o C 194, 19.7.1993 s. 144), neuvoston yhteinen kanta vahvistettu 10 päivänä heinäkuuta 1995 (EYVL N:o C 288, 30.10.1995, s. 14), Euroopan parlamentin päätös tehty 14 päivänä joulukuuta 1995 (EYVL N:o C 17, 22.1.1996) ja neuvoston päätös tehty 26 päivänä helmikuuta 1996.

- (13) tässä direktiivissä tarkoitettu suoja koskee teoksista, tiedoista tai muusta aineistosta muodostettuja, joskus koosteiksi kutsuttuja kokoelmia, joiden järjestäminen, muistissa säilyttäminen ja hakeminen tapahtuu elektronisin, elektromagneettisin tai elektro-optisin menetelmin tai muilla vastaavilla menetelmillä,
- (14) tämän direktiiviin antama suoja olisi ulotettava koskemaan ei-elektronisessa muodossa olevia tietokantoja,
- (15) tietokannan mahdollista tekijänoikeudellista suojaa määritettäessä sovellettavien kriteereiden on rajoitettava ainoastaan siihen, että tietokannan sisällön valinta tai järjestäminen on tekijänsä henkinen luomus; suoja koskee tietokannan rakennetta,
- (16) mitään muuta perustetta kuin omaperäisyyden käsitettä siinä merkityksessä, että teos on tekijänsä henkinen luomus, ei saa soveltaa arvioitaessa, onko tietokannalle annettava tekijänoikeudellista suojaa, ja etenkin ei saa arvioida tietokannan laatua tai esteettistä arvoa koskevia seikkoja,
- (17) 'tietokannalla' tarkoitetaan kaikkia kirjallisia, taiteellisia, musiikillisia tai vastaavia teoskokoelmia, tai tekstiä, ääntä, kuvia, lukuja, tosiasioita ja tietoja sisältäviä kokoelmia; tässä tarkoitettujen kokoelmien on oltava teosten, tietojen tai muiden itenäisten aineistojen kokoelmia, jotka on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla ja joihin on mahdollistettu yksilöllinen pääsy; tästä seuraa, että audiovisuaalisen, elokuvallisen, kirjallisen tai musiikillisen teoksen tallentaminen sellaisenaan ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan,
- (18) tämä direktiivi ei rajoita tekijöiden vapautta päättää, antavatko he — ja millä tavalla — luvan liittää teoksensa tietokannan osaksi, eikä etenkin sitä, antavatko he luvansaajalle yksinoikeuden; tietokantojen suojaaminen sui generis -oikeudella ei rajoita niiden sisältöä koskevia oikeuksia; varsinkin silloin, kun tekijä tai lähioikeuden haltija sallii tiettyjen teostensa tai suoritustensa liittämisen tietokantoihin muun kuin yksinoikeuden antavan lisenssisopimuksen perusteella, kolmas osapuoli voi hyödyntää näitä teoksia tai suorituksia tekijän tai lähioikeuden haltijan suostumuksella, ilman että tämä loukkaa tietokannan valmistajan sui generis -oikeutta, sillä edellytyksellä, että näitä teoksia tai suorituksia ei ole kopioitu tietokannasta tai käytetty uudelleen siitä käsin uudestaan,
- (19) useista musiikkiesitysten tallenteista muodostuva CD-kooste ei pääsääntöisesti kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, koska se ei koosteena täytä tekijänoikeudellisen suojan edellytyksiä eikä siihen myöskään liity sui generis -suojan edellyttämää riittävää investointia,
- (20) tässä direktiivissä tarkoitettua suojaa sovelletaan myös tiettyjen tietokantojen toiminnalle tai käyttämiselle välttämättömiin osiin, kuten sanastoihin ja hakemistojärjestelmiin,
- (21) tässä direktiivissä tarkoitettu suoja koskee tietokantoja, joissa teokset, tiedot tai muu aineisto on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla; suojan saaminen ei kuitenkaan edellytä, että nämä aineistot on fyysisesti tallennettu muistiin jäsennetyllä tavalla,
- (22) tässä direktiivissä tarkoitettujen elektronisten tietokantojen voivat käsittää myös CD-ROM- ja CD-I-tallenteet ja vastaavat,
- (23) 'tietokannalla' ei tarkoiteta tietokantojen valmistamisessa tai toiminnassa tarvittavia tietokoneohjelmia, joiden suojasta on säädetty tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta 14 päivänä toukokuuta 1991 annetussa direktiivissä 91/250/ETY⁽¹⁾,
- (24) tietokantojen vuokraamisen ja lainaamisen tekijänoikeudellisesta suojasta tai muista lähioikeuksista säädetään yksinomaan vuokraoikeudesta, lainausoikeudesta sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19 päivänä marraskuuta 1992 annetussa direktiivissä 92/100/ETY⁽²⁾,
- (25) tekijänoikeuden suoja-ajasta säädetään tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimaansaoloajan yhdenmukaistamisesta 29 päivänä lokakuuta 1993 annetussa direktiivissä 93/98/ETY⁽³⁾,
- (26) tekijänoikeudellista suojaa saavat teokset sekä lähioikeuksien suojaamat, tietokantoihin liitetyt suoritukset ovat edelleenkin vastaavien yksinoikeuksien suojaamia, eikä niitä voida liittää tietokantaan tai kopioida sieltä ilman oikeudenhaltijan tai hänen oikeudensaajiensa lupaa,
- (27) tietokantaan liitettyjen teosten tekijänoikeudelliseen suojaan sekä tietokantaan liitettyjä suorituksia

(1) EYVL N:o L 122, 17.5.1991, s. 42, direktiivi sellaisenaan kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 93/98/ETY (EYVL N:o L 290, 24.11.1993, s. 9).

(2) EYVL N:o L 346, 27.11.1992, s. 61

(3) EYVL N:o L 290, 24.11.1993, s. 9

- koskeviin lähioikeuksiin ei vaikuta millään tavalla se, että on olemassa erillinen oikeus näiden teosten ja suoritusten valintaan tai järjestelyyn tietokannassa,
- (28) tietokannan luoneen luonnollisen henkilön moraaliset oikeudet kuuluvat tekijälle, ja niitä sovelletaan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön sekä kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevan Bernin yleissopimuksen määräysten mukaisesti; moraaliset oikeudet eivät siten kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan,
- (29) jäsenvaltiot päättävät itsenäisesti toisen palveluksessa luotaviin tietokantoihin sovellettavasta järjestelmästä; mikään tässä direktiivissä ei estä jäsenvaltioita säätämästä omassa lainsäädännössään, että työnantajalla yksin on oikeus määrätä kaikista taloudellisista oikeuksista sellaiseen tietokantaan, jonka hänen palveluksessaan oleva työntekijä on luonut työtehtäviään suorittaessaan tai työnantajansa antamien ohjeiden mukaisesti, jollei toisin ole sovittu,
- (30) tekijän yksinoikeuksien on sisällettävä myös oikeus määrätä, millä tavoin ja kenen toimesta hänen teostaan hyödynnetään, sekä erityisesti oikeus valvoa teoksen levitystä yleisölle,
- (31) tietokantojen tekijänoikeudellinen suoja sisältää tietokantojen saataville saattamisen myös muuten kuin tietokannan kopioita levittämällä,
- (32) jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansalliset säännökset vastaavat ainakin aineelliselta sisällöltään direktiivin yksinoikeuksia koskevia määräyksiä,
- (33) levitysoikeus ei raukea onlinetietokantaan liittyvän palvelujen tarjoamisen johdosta; sanottu koskee myös sitä, että palvelun käyttäjä on valmistanut onlinetietokannasta aineellisen kappaleen tietokannan oikeudenhaltijan suostumuksella; toisin kuin CD-ROM tai CD-I, joissa henkinen omaisuus sisältyy aineelliseen tallennusmuotoon eli kaupalliseen hyödykkeeseen, jokainen onlinopalvelu on itse asiassa lupaa vaativa toimi, jos tekijänoikeus sitä edellyttää,
- (34) silloin kun tekijänoikeuden haltija on päättänyt saattaa tietokantansa kopion käyttäjien saataville joko onlinopalveluna tai jossain muussa levittämismuodossa, laillisella käyttäjällä on kuitenkin oltava pääsy tietokantaan ja hänen on voitava käyttää sitä oikeudenhaltijan kanssa tehdyssä käyttöluvassa koskevassa sopimuksessa määrättyihin tarkoituksiin sekä sopimuksessa määrättyllä tavalla siinäkin tapauksessa, että tietokantaan pääsy ja tietokannan käyttö vaatisivat periaatteessa luvanvaraisten toimien suorittamista,
- (35) olisi laadittava luettelo sallituista yksinoikeuksien rajoituksista ottaen huomioon, että tässä direktiivissä tarkoitettua tekijänoikeudellista suoja sovelletaan ainostaan tietokannassa olevan aineiston valintaan tai järjestämiseen; on aiheellista antaa jäsenvaltioille mahdollisuus säätää kyseisistä rajoituksista tietyissä tapauksissa; tätä mahdollisuutta on kuitenkin käytettävä Bernin yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja siinä määrin kuin rajoitukset koskevat tietokannan rakennetta; on aiheellista erottaa toisistaan yksityistä käyttöä varten tehtävät rajoitukset ja yksityisiin tarkoituksiin tehtävää toisintamista koskevat rajoitukset, viimeksi mainitun alueen kuuluessa tiettyjen jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä tyhjiä tallennusmateriaaleja tai tallennuslaitteita koskevien verotussäädösten piiriin,
- (36) tässä direktiivissä ilmaisu 'tieteellinen tutkimus' kattaa sekä luonnontieteet että humanistiset tieteet,
- (37) tämä direktiivi ei vaikuta Bernin yleissopimuksen 10 artiklan 1 kohdan soveltamiseen,
- (38) digitaalitekniikan yhä kasvava käyttö lisää tietokannan valmistajan riskiä siitä, että tietokannan sisältö luvatta kopioidaan ja muunnetaan elektronisesti siten, että siitä tulee uusi, samansisältöinen tietokanta, joka ei kuitenkaan loukkaa alkuperäisen tietokannan sisällön järjestämiseen sovellettavaa tekijänoikeutta,
- (39) tämän direktiivin tarkoitus on, tietokannan sisällön valinnan tai järjestämisen omaperäisyyden perusteella annettavan tekijänoikeudellisen suojan takaimen lisäksi, suojata tietokannan valmistajia tietokannan sisällön laatimisen ja kokoamisen yhteydessä tehtyjen taloudellisten ja ammatillisten investointien tulosten väärinkäyttämislä suojaamalla koko tietokanta tai sen olennaiset osat käyttäjän tai kilpailijan tiettyjä toimia vastaan,
- (40) tällä sui generis -oikeudella on tarkoitus taata tietokannan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen tehdyn investoinnin suoja oikeuden rajatuksi kestoajaksi; tämä investointi voi muodostua rahoituksesta ja/tai ajan, vaivannäön ja energian käytöstä,

- (41) sui generis -oikeuden tavoite on antaa tietokannan valmistajalle mahdollisuus estää koko tietokannan sisällön tai jonkin sen olennaisen osan luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö; tietokannan valmistaja on henkilö, jonka aloitteesta ja riskillä investoinnit tehdään; tämä jättää valmistajan määrätelmän ulkopuolelle varsinkin alihankkijat,
- (42) erityinen oikeus estää luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö liittyy käyttäjän toimiin, jotka ylittävät käyttäjän lailliset oikeudet ja täten aiheuttavat vahinkoa investoinnille; oikeus kieltää koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö liittyy sekä kilpailevan loistutuotteen valmistamiseen että käyttäjään, joka toiminnallaan aiheuttaa laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaista vahinkoa investoinnille,
- (43) jos kyseessä on onlinesiirto, oikeus kieltää uudelleenkäyttö ei raukea koko tietokannan taikka sellaisen tietokannasta tai sen osasta tehdyn aineellisen kopion osalta, jonka lähetyksen vastaanottaja valmistaa oikeudenhaltijan suostumuksella,
- (44) jos tietokannan sisällön esiinnotaminen näyttöpäätteelle edellyttää koko tämän sisällön tai sen olennaisen osan pysyvää tai väliaikaista siirtämistä tallennusalustalta toiselle, toimi edellyttää oikeudenhaltijan lupaa,
- (45) oikeus estää luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö ei tarkoita millään tavalla tekijänoikeudellisen suojan ulottamista pelkkiin tosiasioihin tai tietoihin,
- (46) oikeus estää tietokannassa olevien teosten, tietojen tai aineistojen kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö kokonaan tai olennaisilta osin ei johda itse näihin teoksiin, tietoihin tai aineistoihin kohdistuvan uuden oikeuden syntymiseen,
- (47) tuotteiden ja palveluiden tuottajien välisen kilpailun edistämiseksi tietopalvelualalla sui generis -oikeuden nojalla annettua suojaa ei saa käyttää niin, että se helpottaa määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, erityisesti silloin, kun luodaan ja levitetään sellaisia uusia tuotteita ja palveluja, joilla on älyllistä, tiedollista, teknistä, taloudellista tai kaupallista lisäarvoa; tästä syystä tämän direktiivin säännöksillä ei rajoiteta yhteisön tai kansallisten kilpailusääntöjen soveltamista,
- (48) tämän direktiivin tarkoitus, joka on varmistaa tietokannoille asianmukainen ja yhtenäinen suojatasa korvauksen takaamiseksi tietokannan valmistajille, on toinen kuin henkilötietoja koskevasta tietosuojasta ja tietojen vapaasta liikkumisesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 95/46/EY⁽¹⁾, jonka tarkoituksena on varmistaa henkilötietojen vapaa liikkuvuus yhdenmukaistettujen sääntöjen perusteella, joiden tarkoitus on suojata perusoikeuksia, erityisesti oikeutta yksityisyyteen, joka tunnustetaan myös ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen 8 artiklassa; tämän direktiivin säännökset eivät rajoita tietosuojaa koskevan lainsäädännön soveltamista,
- (49) huolimatta oikeudesta kieltää koko tietokannan tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö on aiheellista määrätä, että tietokannan valmistaja tai oikeudenhaltija ei voi kieltää tietokannan laillista käyttäjää kopioimasta ja/tai uudelleen käyttämästä osia, jotka eivät ole olennaisia; kyseinen käyttäjä ei kuitenkaan voi kohtuuttomasti haitata sui generis -oikeuden haltijan taikka tekijänoikeuden tai lähioikeuden haltijan tässä tietokannassa olevia teoksia tai suorituksia koskevia laillisia etuja,
- (50) jäsenvaltioille olisi annettava oikeus säätää poikkeuksista oikeuteen estää tietokannan olennaisen osan laiton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö, jos kyseessä on kopiointi yksityisiin tarkoituksiin, havainnollistamista varten opetuksessa tai tieteellisessä tutkimuksessa sekä jos on kyse kopioinnista ja/tai uudelleenkäytöstä yleisen turvallisuuden varmistamisen toteuttamiseksi hallinnollista tai oikeudellista menettelyä varten; on tärkeää, että tällaiset toimet eivät rajoita valmistajan yksinoikeutta käyttää tietokantaa, eivätkä ne saa olla luonteeltaan kaupallisia,
- (51) jos jäsenvaltiot käyttävät oikeuttaan antaa tietokannan lailliselle käyttäjälle lupa kopioida sen olennainen osa opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseen, ne voivat rajoittaa tämän luvan tietäntyyppiin opetus- tai tutkimuslaitoksiin,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 281, 23.11.1995, s. 31

- (52) jäsenvaltioiden, joilla on erityisiä säännöksiä, joihin sisältyy tässä direktiivissä tarkoitettua sui generis -oikeutta vastaava oikeus, on voitava säilyttää uuden oikeuden osalta lainsäädännössä perinteisesti vahvistetut poikkeukset,
- (53) todistusvelvollisuus tietokannan valmistuspäivän osoittamisesta kuuluu tietokannan valmistajalle,
- (54) todistusvelvollisuus niiden edellytysten olemassaolosta, joiden perusteella voidaan katsoa, että tietokannan sisällön olennaista muuttamista voidaan pitää uutena huomattavana investointina, kuuluu investoinnista seuranneen tietokannan valmistajalle,
- (55) uusi huomattava investointi, josta seuraa myös uusi suoja-aika, voi käsittää tietokannan sisällön olennaisen tarkistamisen,
- (56) oikeutta estää laitton kopionti ja/tai uudelleenkäyttö sovelletaan sellaisiin tietokantoihin, joiden valmistaja on jonkin kolmannen maan kansalainen tai asuu siellä vakituisesti, sekä tietokantoihin, joiden valmistaja ei ole perustamissopimuksessa tarkoitettu yhteisön jäsenvaltion alueelle sijoittautunut oikeushenkilö, ainoastaan silloin, kun kyseinen kolmas maa antaa vastaavan suojan niille tietokannoille, joiden valmistaja on jonkin yhteisön jäsenvaltion kansalainen tai asuu yhteisön alueella vakituisesti,
- (57) sen lisäksi, mitä jäsenvaltioiden lainsäädännössä säädetään tekijänoikeuden tai muiden oikeuksien loukkaamisen seuraamuksista, jäsenvaltioiden on säädettävä tietokannan sisällön luvattoman kopioimisen ja/tai uudelleen käyttämisen asianmukaisista seuraamuksista,
- (58) sen suojan lisäksi, minkä tämä direktiivi antaa tietokannan rakenteelle tekijänoikeudellisena suojana sekä sen sisällölle kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön estävänä oikeudellisena sui generis -suojana, sovelletaan edelleen jäsenvaltioiden muita tietokanta-alan tuotteiden ja palveluiden toimittamiseen liittyviä lainsäädännöllisiä määräyksiä,
- (59) tämä direktiivi ei rajoita audiovisuaalisista teoksista koostuvia tietokantoja koskevien sääntöjen soveltamista, jotka jossakin jäsenvaltiossa on annettu audiovisuaalisten ohjelmien televisiolähetysiksi koskevassa lainsäädännössä, ja
- (60) tietyt jäsenvaltiot antavat tällä hetkellä tekijänoikeudellista suojaa sellaisille tietokannoille, jotka eivät vastaa tässä direktiivissä tarkoitettuja tekijänoikeu-

dellisen suojan saamiselle asetettuja arviointiperusteita; vaikka kyseisille tietokannoille voidaan antaa suojaa tässä direktiivissä tarkoitettua sisällön luvattoman kopioinnin ja/tai uudelleen käyttämisen estävän oikeuden perusteella, viimeksi mainitun oikeuden perusteella annettu suoja-aika on huomattavasti lyhyempi kuin se, mikä niillä on tällä hetkellä voimassa olevien kansallisten järjestelmien perusteella; tietokannan tekijänoikeudellisen suojan myöntämiseen sovellettavien arviointiperusteiden yhdenmukaistaminen ei saa vaikuttaa niin, että kyseisten oikeudenhaltijoiden nyt voimassa oleva suoja-aika lyhenisi; tätä varten on aiheellista säätää poikkeus; tämän poikkeuksen vaikutusten on rajoituttava kyseisten jäsenvaltioiden alueille,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikenmuotoisten tietokantojen oikeudelliseen suojaan.
2. Tässä direktiivissä 'tietokannalla' tarkoitetaan teosten, tietojen tai muiden itsenäisten aineistojen kokoelmaa, jotka on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla ja johon elektronisesti tai muulla tavoin on mahdollistettu yksilöllinen pääsy.
3. Tämän direktiivin mukaista suojaa ei sovelleta tietokoneohjelmiin, joita käytetään elektronisen pääsymahdollisuuden sisältävien tietokantojen valmistamiseen tai niiden käyttämiseen.

2 artikla

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän direktiivin säännökset eivät rajoita soveltamasta yhteisön säännöksiä, jotka koskevat

- a) tietokoneohjelmien oikeudellista suojaa;
- b) vuokraus- ja lainausoikeuksia sekä tiettyjä tekijänoikeuden lähioikeuksia henkisen omaisuuden alalla;
- c) tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloaikaa.

II LUKU

TEKIJÄNOIKEUS

3 artikla

Suojan kohde

1. Tämän direktiivin säännösten mukaisesti tietokannat, jotka aineiston valinnan tai järjestämisen perusteella muodostavat tekijän omaperäisen henkisen luomuksen, saavat sellaisenaan tekijänoikeussuojaa. Muita perusteita ei saa soveltaa määrittäessä, voidaanko ne suojata.

2. Tällä direktiivillä säädetty tietokantojen tekijänoikeudellinen suoja ei ulotu tietokantojen sisältöihin eikä rajoita mainittuihin sisältöihin kohdistuvia muita oikeuksia.

4 artikla

Tietokannan tekijä

1. Tietokannan tekijä on luonnollinen henkilö tai luonnollisten henkilöiden ryhmä, joka on luonut tietokannan, tai asianomaisen valtion lainsäädännön salliessa oikeushenkilö, jota kyseinen lainsäädännön mukaan pidetään oikeudenhaltijana.

2. Jäsenvaltioissa, joiden lainsäädännössä on säädetty yhteisteoksien suojasta, taloudelliset oikeudet kuuluvat yhteisteoksen tekijänoikeuden haltijalle.

3. Kun useat luonnolliset henkilöt luovat yhdessä tietokannan, yksinoikeudet kuuluvat näille henkilöille yhteisesti.

5 artikla

Yksinoikeudet

Tietokannan tekijällä on yksinoikeus kyseisen tietokannan tekijänoikeudella suojattavan ilmaisumuodon suhteen suorittaa seuraavat toimet tai antaa lupa niihin:

- a) tietokannan tai sen osan tilapäinen tai pysyvä toisintaminen millä tavoin ja missä muodossa tahansa;
- b) kääntäminen, muuntelu, sovittaminen tai muu muuttaminen;
- c) tietokannan tai sen kopioiden millä tahansa tavalla tapahtuva levittäminen yleisölle. Kun oikeudenhaltija tai joku hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran myynyt tietokannan kopion yhteisössä, oikeudenhaltijan oikeus määrätä kyseisen kopion edelleen myymisestä yhteisössä raukeaa;

d) välittäminen yleisölle, julkinen näyttäminen ja julkinen esittäminen;

e) edellä b kohdassa tarkoitettujen toimien tulosten kaikenlainen toisintaminen, levittäminen, välittäminen yleisölle, julkinen näyttäminen tai julkinen esittäminen.

6 artikla

Yksinoikeuksien rajoitukset

1. Tietokannan tai sen kopioiden laillinen käyttäjä voi ilman tietokannan tekijän lupaa suorittaa kaikki 5 artiklassa tarkoitetut toimet, jotka ovat tarpeen tietokannan sisältöön pääsyä tai sen tavanmukaista käyttöä varten. Jos laillisella käyttäjällä on lupa käyttää ainoastaan osaa tietokannasta, tätä kohtaa sovelletaan vain kyseiseen osaan.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää 5 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin rajoituksia seuraavissa tapauksissa:

- a) muussa kuin elektronisessa muodossa olevan tietokannan toisintaminen yksityisiin tarkoituksiin;
- b) käyttö yksinomaan opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseen, siinä määrin, kun ei-kaupalliseen tavoitteeseen pyrkiminen siihen oikeuttaa ja edellyttäen, että lähde mainitaan aina;
- c) käyttö yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tai hallinnollista tai oikeudellista menettelyä varten;
- d) niiden kansallisessa oikeudessa perinteisesti säädetty muut tekijänoikeutta koskevat rajoitukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta a, b ja c alakohdan säännösten soveltamista.

3. Kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyn Bernin yleissopimuksen määräysten mukaisesti tätä artiklaa ei voi tulkita siten, että sitä voitaisiin soveltaa tavalla, joka loukkaa kohtuuttomasti oikeudenhaltijan laillisia etuja tai on ristiriidassa tietokannan tavanmukaisen käytön kanssa.

III LUKU

SUI GENERIS -OIKEUS

7 artikla

Suojan kohde

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tietokannan valmistajalle oikeus kieltää sellaisen tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen merkitsee määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia, koko sisällön tai laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioituna olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö.

2. Tätä lukua sovellettaessa tarkoitetaan

- a) 'kopiointilla' tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan pysyvää tai väliaikaista siirtämistä tallennusalustalta toiselle millä tavalla ja missä muodossa tahansa;
- b) 'uudelleenkäytöllä' tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan mitä tahansa saattamista yleisön saataville kopioita levittämällä, vuokraamalla, onlinesiirrolla tai muulla siirtotavalla. Kun oikeudenhaltija tai joku hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran myynyt tietokannan kopion yhteisössä, oikeudenhaltijan oikeus määrätä kyseisen kopion edelleenmyymisestä yhteisössä raukeaa.

Julkinen lainaaminen ei ole kopiointia tai uudelleenkäyttöä.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu oikeus voidaan siirtää, luovuttaa tai siihen voidaan antaa sopimukseen perustuva käyttöluupa.

4. Tämän artiklan 1 kohdassa säädettyä oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, että tekijänoikeus tai muut oikeudet mahdollisesti suojaavat tietokantaa. Sen lisäksi mainittua oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, että tekijänoikeus tai muut oikeudet mahdollisesti suojaavat tietokannan sisältöä. Tietokantojen suojaaminen tämän artiklan 1 kohdassa säädetyllä oikeudella ei rajoita niiden sisältöön kohdistuvia oikeuksia.

5. Tietokannan sisällön epäolennaisten osien jatkuva ja järjestelmällinen kopiointi tai uudelleenkäyttö, jotka voisivat johtaa tämän tietokannan tavanmukaisen käytön vastaisiin toimiin tai jotka voisivat aiheuttaa kohtuutonta vahinkoa tietokannan valmistajan laillisille eduille, eivät ole sallittuja.

8 artikla

Laillisen käyttäjän oikeudet ja velvollisuudet

1. Yleisön saataville millä tahansa tavalla saatetun tietokannan valmistaja ei voi estää tämän tietokannan laillista käyttäjää kopioimasta ja käyttämästä uudelleen kannan sisällön laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioiden epäolennaisia osia mihin tahansa tarkoitukseen. Jos laillisella käyttäjällä on lupa kopioida ja/tai käyttää uudelleen vain osaa tietokannasta, tätä kohtaa sovelletaan vain tähän osaan.

2. Yleisön saataville millä tahansa tavalla saatetun tietokannan laillinen käyttäjä ei voi suorittaa toimia, jotka ovat ristiriidassa tämän tietokannan tavanmukaisen käytön kanssa tai loukkaavat kohtuuttomasti tietokannan valmistajan laillisia etuja.

3. Yleisön saataville millä tahansa tavalla saatetun tietokannan laillinen käyttäjä ei voi rajoittaa tekijänoikeuden tai lähioikeuden haltijan tähän tietokantaan sisältyviin teoksiin tai suorituksiin liittyviä etuja.

9 artikla

Poikkeukset sui generis -oikeuteen

Jäsenvaltiot voivat vahvistaa, että yleisön saataville millä tahansa tavalla saatetun tietokannan laillinen käyttäjä voi kopioida ja/tai käyttää uudelleen ilman tietokannan valmistajan lupaa tietokannan sisällön olennaisen osan,

- a) kun kyseessä on muussa kuin elektronisessa muodossa olevan tietokannan kopioiminen yksityisiin tarkoituksiin;
- b) kun kyseessä on kopioiminen opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseksi, edellyttäen, että lähde on ilmoitettu ja että toimet tapahtuvat ei-kaupallisen päämäärän oikeuttamissa rajoissa;
- c) kun kyseessä on kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö yleisen turvallisuuden varmistamiseksi hallinnollista tai oikeudellista menettelyä varten.

10 artikla

Suoja-aika

1. Edellä 7 artiklassa säädetty oikeus alkaa tietokannan valmistamisen loppuunsaattamisesta. Se päättyy, kun on kulunut 15 vuotta valmistamisen loppuunsaattamista seuraavan vuoden tammikuun ensimmäisestä päivästä.

2. Jos tietokanta on saatettu millä tahansa tavalla yleisön saataville ennen 1 kohdassa tarkoitettua ajanjakson päättymistä, tämän oikeuden perusteella saatu suoja-aika päättyy, kun on kulunut 15 vuotta sen tammikuun ensimmäisestä päivästä, joka seuraa sitä päivää, jona tietokanta on saatettu yleisön saataville ensimmäisen kerran.

3. Kaikkien tietokannan sisällön määrällisesti ja/tai laadullisesti arvioituna olennaisten muutosten, erityisesti kaikkien olennaisten muutosten, jotka johtuvat peräkkäisten lisäysten, poistojen tai muutosten yhteisvaikutuksesta ja joiden perusteella voitaisiin katsoa, että kyseessä on uusi, laadullisesti tai määrällisesti arvioituna olennainen investointi, perusteella tämän investoinnin tuloksena olevalle tietokannalle voidaan antaa oma suoja-aika.

11 artikla

Sui generis -oikeuden antamaan suojaan oikeudet

1. Edellä 7 artiklassa säädettyä oikeutta sovelletaan tietokantoihin, joiden valmistaja tai oikeudenhaltija on jonkin jäsenvaltion kansalainen tai jolla on vakinainen asuinpaikka yhteisön alueella.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, sovelletaan myös yhtiöihin ja yrityksiin, jotka on perustettu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden yhtiöjärjestyksessä määrätty kotipaikka, keskushallinto tai pääasiallinen toimipaikka on yhteisön alueella; jos tällaisella yhtiöllä tai yrityksellä on ainoastaan yhtiöjärjestyksessä määrätty kotipaikka yhteisön alueella, sen toimilla tulee olla todellinen ja jatkuva yhteys jonkin jäsenvaltion talouteen.

3. Neuvosto tekee komission ehdotuksesta sopimukset, joilla ulotetaan 7 artiklassa säädetty oikeus kolmansissa maissa valmistettuihin tietokantoihin, jotka eivät kuulu 1 ja 2 kohdan säännösten soveltamisalaan. Tämän menettelyn nojalla tietokannoille annettu suoja-aika ei ole pitempi kuin 10 artiklassa säädetty suoja-aika.

LUKU IV

YHTEISET SÄÄNNÖKSET

12 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä asianmukaisista seuraamuksista tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien rikkomisesta.

13 artikla

Muiden säännösten soveltaminen

Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta muihin säännöksiin, jotka koskevat erityisesti tietokantoihin sisältyviin tietoihin, teoksiin tai muuhun aineistoon liittyviä tekijänoikeuksia, lähioikeuksia tai muita oikeuksia tai velvoitteita, patentteja, tavaramerkkejä, malleja, kansallisaarteiden suojaa, keskinäisiä sopimuksia koskevaa oikeutta ja vilpillistä kilpailua, liiketalousuutta, turvallisuutta, luottamuksellisuutta, henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa, julkisten asiakirjojen saatavuutta tai sopimusoikeutta.

14 artikla

Ajallinen soveltaminen

1. Tässä direktiivissä säädettyä suojaa sovelletaan tekijänoikeuden osalta myös ennen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivää luotuihin tietokantoihin, jotka mainittuna päivänä täyttävät tässä direktiivissä asetetut vaatimukset tekijänoikeudellisen suojan saamiseksi tietokannoille.

2. Edellä 1 kohdassa säädetystä poiketen tämä direktiivi ei lyhennä jossakin jäsenvaltiossa tämän direktiivin julkaisupäivänä tekijänoikeuden perusteella suojatun tietokannan, joka ei täytä 3 artiklan 1 kohdan mukaisia tekijänoikeudellisen suojan saamisen edellytyksiä, jäljellä olevaa tekijänoikeudellista suoja-aikaa kyseisessä jäsenvaltiossa.

3. Tämän direktiivin mukaista suojaa sovelletaan 7 artiklassa säädetyn oikeuden osalta myös tietokantoihin, joiden valmistaminen on saatettu päätökseen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivää edeltävien 15 vuoden aikana ja jotka mainittuna päivänä täyttävät tämän direktiivin 7 artiklassa säädetty vaatimukset.

4. Edellä 1 ja 3 kohdassa säädetty suoja ei rajoita ennen näissä kohdissa tarkoitettua päivää tehtyjä toimia ja hankittuja oikeuksia.

5. Sellaisen tietokannan, jonka valmistus on saatettu päätökseen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivää edeltävien 15 vuoden aikana, 7 artiklassa säädetyn oikeuden perusteella saatu suoja-aika päättyy, kun on kulunut 15 vuotta tätä päivää seuraavan tammikuun 1 päivästä.

15 artikla

Tiettyjen säännösten pakottavuus

Kaikki 6 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan vastaiset sopimusmääräykset ovat mitättömiä.

16 artikla

Loppusäännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1998 mennessä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3. Komissio toimittaa viimeistään 1 kohdassa tarkoitettua päivää seuraavan kolmannen vuoden lopussa ja tämän jälkeen joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle tämän direktiivin soveltamisesta kertomuksen, jossa se tarkastelee jäsenvaltioiden toimittamien erityisten tietojen perusteella sui generis -oikeuden soveltamista, 8 ja 9 artikla mukaan lukien, ja toteaa erityisesti, onko oikeuden soveltaminen aiheuttanut sellaisia määräävän markkina-aseman väärinkäytöksiä tai vakavia haittoja vapaalle kilpailulle, joiden perusteella olisi syytä toteuttaa aiheelliset toimenpiteet, joihin kuuluvat erityisesti pakkolisenssijärjestelyt. Komissio esittää tarvittaessa ehdotuksia direktiivin mukauttamiseksi tietokanta-alan kehitykseen.

17 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa 11 päivänä maaliskuuta 1996.

Euroopan parlamentin puolesta

K. HÄNSCH

Puhe mies

Neuvoston puolesta

L. DINI

Puheenjohtaja
